

Läti tänapäeva ühiskonna etnilist identiteeti ja kuuluvustunnet käsitlev eluloouurimus

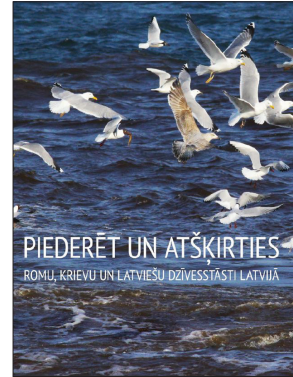
Skultāne, Vieda (toim) 2017. *Piederēt un atšķirties: romu, krievu un latviešu dzīvesstāsti Latvijā*. LU Filozofijas un socioloģijas institūts, Latvijas Mutvārdu vēstures pētnieku asociācija Dzīvesstāsts. Riia, 233 lk.

Vieda Skultāne (ingl Skultans) juhitud Läti Ülikooli suulise ajaloo uurimisrühma projektis (2013–2016) fokuseeriti tähelepanu sellele, kuidas elulugudes konstrueeritakse etnilist ja narratiivset mitmekesisust. Teadlased analüüsisid rohkem kui sadat biograafilist intervjuud. Töö tulemused on avaldatud 2017. aastal ilmunud lätikeelses ühismoograafias “Piederēt un atšķirties: romu, krievu un latviešu dzīvesstāsti Latvijā” (Kokkukuuluvus ja eristumine: roma, vene ja läti elulood Lätis). Monograafia koosneb kaheksast

peatükist ning Vieda Skultāne kirjutatud lätikeelsest sissejuhatuses ja ingliskeelsest kokkuvõttest. Raamatu iga peatükk hõlmab mõnd konkreetset tahku sellest, mis projekti raames läbi töötatud eluloointervjuudes esile kerkisid.

Māra Zirnīte näitab etniliste kultuuride kooseksisteerimist käsitlevas peatükis, kui rikkalikku allikat kujutab endast elulugudes sisalduv etnograafiline materjal. **Kaspars Zellis** pakub Läti vene kogukonna kollektiivset mälu ja minevikutõlgendust käsitlevas artiklis mahuka ja teabeküllase ülevaate mälestuste erinevatest žanritest, nende kollektiivsetest, kultuurilistest ja suhtlemisvõimalusi eristavatest aspektidest, ja mis veelgi olulisem, nende omavahelistest seostest. **Nadežda Pazuhina** keskendub küsimusele, kuidas Läti venelaste eneserefleksioon, mis sisaldub elulugudes, osaleb identiteedi kujundamisel. **Edmunds Šūpulis** käsitleb aga Läti romade kogukonda ja osutab teguritele, mis pärsivad individuaalse mälu ümberkujundamist kollektiivseks ja sealt edasi avalikult nähtavaks. **Dagmara Beitnere-Le Galla** arutleb taas venekeelse kogukonna üle. Ta alustab oma käsitlust eluloojutustajate enesehinnangut ja identiteedi piirjooni puudutavate küsimustega. Seejärel vaatleb ta samu teemasid, pakkudes nüansirikkaid sissevaateid Läti vene kogukonna eluloointervjuudesse. **Maruta Pranka** vaatleb eluloointervjuusid sellest aspektist, kuidas ja millega seoses esitletakse neis edukust ja ebaõnnestumist. **Ieva Garda-Rozenberga** ja **Maija Krūmiņa** tõstatavad vabadusega seotud küsimusi, mis on inspireeritud Isaiiah Berliini kirjutistest. Eluloo-intervjuude põhjal toovad nad rohkelt näiteid selle kohta, kui erinevalt mõistetakse seda, mis on vabadus.

Monograafiat kokkuvõtvas lõppsõnas toob Vida Skultāne esile, et selle raamatu kujunemisloos on järginud hermeneutilist ringi: allikmaterjalina kasutatavad elulood suunasid uurijaid moraalifilosoofiliste ideede juurde, mis omakorda mõjutas eluloolise materjali tänapäevast mõistmist ja tõlgendamist. Elulugude uurimise protsess näitas kokkuvõttes seda, kuidas etniline kuuluvus on mõjutanud elulugude vormi ja sisu, ning

TUTVUSTUS

selle kaudu avaneb ka jutustajate minapilt ja individuaalne identiteet. Ühtlasi ilmnes, kuidas elulugusid saab uurimisallikana kasutada nii selleks, et kinnitada ajalooliste kogemuste ideoloogilist tõlgendust kui ka selleks, et seda vaidlustada.

Edmunds Šūpulis

BOOK REVIEW

Biographical study on the ethnic identity and sense of belonging in modern Latvian society

Skultāne, Vieda (ed.) 2017. *Piederēt un atšķirties: romu, krievu un latviešu dzīvesstāsti Latvijā*. Rīga: LU Filozofijas un socioloģijas institūts, Latvijas Mutvārdu vēstures pētnieku asociācija Dzīvesstāsts. 233 pp.

An overview by Edmunds Šūpulis.